

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Кафедра української та зарубіжної літератур
і методик їх навчання

Кафедра української мови та славістики

**Методичні рекомендації щодо складання кваліфікаційного екзамену
з української мови, української літератури, зарубіжної літератури
і методик їх навчання**

*для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня освітньої програми
спеціальність 014 Середня освіта
предметна спеціальність 014.01 Середня освіта
(Українська мова і література)*

Рекомендовано до друку навчально-методичною комісією Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
(протокол № 6 від 21 січня 2026 р.)

Рецензенти:

Клименко О.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови, декан факультету іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Шкіцька І. Ю. – доктор філологічних наук, професор кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності Західноукраїнського національного університету;

Гапон Л. О. – кандидат філологічних наук, консультант Тернопільського комунального методичного центру науково-освітніх інновацій та моніторингу.

Методичні рекомендації щодо складання кваліфікаційного екзамену з української мови, української літератури, зарубіжної літератури і методик їх навчання для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньої програми «Середня освіта (Українська мова і література)» спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) / укладачі М.І. Любінецька, Н.Р. Грицак, О.І. Староста, О.М. Ткачук, О.С. Вербовецька, Г.В. Бачинська, Т.П. Вільчинська. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2026. 50 с.

ЗМІСТ

1.	ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ.....	4
2.	ФАХОВІ ВИМОГИ.....	5
3.	ОПИС ЗАВДАНЬ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ.....	7
4.	ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ.....	8
5.	РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ.....	23
6.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	24
7.	РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ЕКЗАМЕН.....	28
8.	ЗРАЗОК ТЕСТУ (І РІВЕНЬ).....	28
9.	ЗРАЗОК БІЛЕТА (ІІ РІВЕНЬ).....	34
10.	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА.....	35

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Атестація здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта предметна спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) проводиться у вигляді комплексного екзамену, який охоплює нормативний зміст підготовки фахівця з таких дисциплін:

1. Сучасна українська літературна мова (лексикологія, фразеологія, лексикографія; фонетика, фонологія, графіка, орфоепія; морфеміка і словотвір; морфологія; синтаксис)

2. Історія української літератури (давня українська література; історія української літератури I пол. XIX ст.; історія української літератури II пол. XIX ст.; історія української літератури кінця XIX ст.; історія української літератури I пол. XX ст.; історія української літератури II пол. XX ст.)

3. Методика навчання української мови

4. Методика навчання української літератури

5. Методика навчання зарубіжної літератури

6. Історія зарубіжної літератури (антична література, історія зарубіжної літератури Середньовіччя, Ренесансу, XVII–XVIII ст., історія зарубіжної літератури XIX ст., історія зарубіжної літератури доби Модернізму, історія зарубіжної літератури II половини XX ст. – початку XXI ст.)

7. Стилїстика української мови

8. Культура української мови

9. Історія української літературної мови

10. Українська діалектологія

Кваліфікаційний екзамен з української мови, української літератури, зарубіжної літератури і методик їх навчання – це форма контролю, що проводиться після завершення навчання за освітнім рівнем із метою визначення фактичної відповідності підготовки випускників нормативним освітньо-кваліфікаційним вимогам. Кваліфікаційний екзамен здійснюється на підставі оцінювання рівня професійних знань, умінь і навичок випускників, які навчалися на ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Метою «Кваліфікаційного екзамену з української мови, української літератури, зарубіжної літератури і методик їх навчання» є встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-професійної підготовки випускників вимогам ОПП «Середня освіта (Українська мова і література)». Підсумкова атестація здійснюється Екзаменаційною комісією після виконання здобувачами вищої освіти навчального плану в повному обсязі відповідно до освітньо-професійної програми підготовки на підставі оцінювання рівня професійних знань, компетенцій і результатів навчання випускників, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою, із використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики – комплексного кваліфікаційного іспиту.

Атестація здійснюється у формі єдиного комплексного кваліфікаційного іспиту. Комплексний кваліфікаційний іспит оцінюється від 0 до 100 балів.

2. ФАХОВІ ВИМОГИ

Під час іспиту випускник має продемонструвати такі компетентності:

- ґрунтовне володіння теоретичним матеріалом у межах програм навчальних дисциплін;
- здатність розрізняти основне й другорядне;
- уміння обґрунтовувати теоретичні положення за допомогою фактичного матеріалу;
- розуміння взаємозв'язку між теорією та практичною професійною діяльністю.

Також комплексний кваліфікаційний екзамен виявляє рівень сформованості таких компетентностей і результати навчання з обов'язкових освітніх компонентів.

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми під час навчання та професійної діяльності в галузі освіти, що передбачає організацію навчального процесу, проведення педагогічних досліджень, впровадження методичних інновацій, характеризується комплексністю вимог і невизначеністю педагогічних умов.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до ефективного комунікування, готовність до співпраці з колегами, вміння працювати в колективі; навички публічного мовлення.

ЗК05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел.

ЗК07. Здатність бути відповідальним, ініціативним, активним, мати динамічні знання, відкритість до світу, вміння працювати в команді; вміння розподіляти функції у колективній роботі.

ЗК08. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК3. Здатність використовувати професійні знання і практичні навички в галузі лінгвістики, літературознавства.

ФК4. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку української літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

ФК5. Здатність аналізувати лінгвістичні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, а також на основі відповідних загальнонаукових методів. Знання природи і сутності мови, походження і закономірностей розвитку мов, особливостей структури мови, класифікації мов світу, шляхів і

методів вивчення мовного матеріалу. Знання системи сучасної української літературної мови, еволюції її граматичної будови.

ФК8. Здатність застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення, соціально-демографічних особливостей співрозмовника, специфіки ситуації спілкування та контексту. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем.

ФК12. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК13. Здатність брати участь у різних формах професійної комунікації (семінари, конференції, засідання методичного об'єднання, круглі столи, вебінари, дискусії тощо), застосовувати знання з психології, педагогіки, мовознавства, літературознавства, методики навчання української мови та літератури, методики навчання зарубіжної літератури.

ФК14. Здатність планувати, організовувати, здійснювати прикладне мікродослідження з предметної спеціальності, систематизувати, аналізувати, інтерпретувати та представляти його результати.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Працювати з інформацією: критично аналізувати, інтерпретувати, класифікувати, систематизувати.

ПРН3. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із використанням доцільних інноваційних методів; знати систему мови, аналізувати мовні одиниці та визначати їхню взаємодію; володіти нормами літературної мови та вміти їх застосовувати в практичній діяльності; характеризувати діалектні та соціальні різновиди української мови; знати загальні властивості літератури як мистецтва слова; інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі; знати історію української мови та літератури, зарубіжної літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності; здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналізи текстів різних стилів і жанрів.

ПРН6. Проєктувати навчальні розробки та їх реалізовувати.

ПРН9. Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію різних навчальних предметів (інтегрованих курсів) під час освітнього процесу. Застосовувати інформаційні та комунікаційні технології в навчально-виховному процесі.

ПРН10. Керувати комплексними діями під час розв'язання складних проблем у професійній діяльності.

ПРН13. Здійснювати наукові дослідження (мікродослідження) у галузях психолого-педагогічних дисциплін та фахових методик.

ПРН14. Організовувати різні форми і способи навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів професійної діяльності, активно долучатися до діяльності професійних спільнот.

ПРН15. Критично оцінювати власну навчальну та професійно-

дослідницьку діяльність, реалізовувати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення. Займатися самоосвітою.

ПРН16. Адаптувати та поширювати передовий національний та міжнародний досвід з методики викладання мови та літератури у власній науково-професійній діяльності.

3. ОПИС ЗАВДАНЬ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ

Під час комплексного кваліфікаційного іспиту студент має виконати завдання двох рівнів:

1-й рівень: тести на платформі Moodle (20 питань з усіх нормативних дисциплін); максимальна оцінка – 20 балів;

2-й рівень: письмова відповідь на питання білетів; максимальна оцінка 80 балів (сучасна українська мова – 20 балів; історія української літератури – 20 балів; методика навчання української мови – 20 балів; методика навчання української літератури – 20 балів).

На виконання завдань першого рівня відводиться 30 хвилин, другого – 80 хвилин.

Питання розподілені відповідно до навчальних дисциплін, які виносяться на підсумкову атестацію:

Сучасна українська мова
Історія української літератури
Методика навчання української мови;
Методика навчання української літератури.

У тестових завданнях (всього 20 питань) відводиться по два питання на курс:

Сучасна українська мова;
Історія української літератури;
Методика навчання української мови;
Методика навчання української літератури;
Методика навчання зарубіжної літератури;
Стилістика української мови;
Культура української мови;
Історія української літературної мови;
Українська діалектологія.

Оцінювання кожної екзаменаційної відповіді здійснюється на основі таких критеріїв:

- рівень засвоєння теоретичного матеріалу відповідної навчальної дисципліни;
- змістовність, послідовність і логічність викладення відповіді;
- здатність підтверджувати теоретичні положення прикладами;
- коректність відповідей на запитання членів екзаменаційної комісії;

• науковий рівень, змістовне наповнення, логічна структура, відповідність вимогам щодо оформлення дослідницької пропозиції.

Загальна оцінка виводиться з оцінок, отриманих за тести і відповіді на питання екзаменаційного білета, і не може перевищувати 100 балів.

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Давня українська література

1. Оригінальна література Київської Русі та її жанрова специфіка.
2. Особливості композиції та образної системи «Повісті минулих літ».
3. Художня своєрідність Київського літопису.
4. Проблема авторства «Слова о полку Ігоревім», образна система пам'ятки.
5. Жанрово-стильова своєрідність Галицько-Волинського літопису.
6. Сюжетно-композиційна організація Києво-Печерського патерики.
7. Образ України в поемі С. Кленовича «Роксоланія».
8. Полемічно-публіцистичне письменство кінця XVI–поч. XVII ст.: причини виникнення, художня своєрідність, жанри.
9. Своєрідність жанрово-стильової системи українського письменства періоду бароко.
10. Жанри книжного віршування та їх характер (геральдика, емблеми, епіграми, символи, ієрогліфи).
11. Шкільне віршування, його роль у розвитку літератури. Провідні жанри (панегірики, моралізовані вірші, історичні та курйозні вірші).
12. Поетична творчість І. Величковського, К. Зіновієва, Ф. Прокоповича.
13. Бурлескно-травестійна поезія (віршові-орації, нищенські вірші, вірші-травестії, пародії).
14. Поетична спадщина Григорія Сковороди: барокова традиційність і версифікаційне новаторство. Зв'язок поезії Сковороди з феноменом «мандрівних дяків».
15. Козацькі літописи як самобутнє явище національної літератури. Барокова модель історії у них.

Історія української літератури першої половини XIX століття

1. Особливості художнього змалювання дійсності, гротескний реалізм «Енеїди» І. Котляревського.
2. Байки П. Гулака-Артемівського та Є. Гребінки, їх тематика, сюжети, образи, художня майстерність, жанрові різновиди.
3. «Салдацький патрет» Г. Квітки-Основ'яненка як літературна декларація і художній твір. Особливості змалювання життя в бурлескно-реалістичних оповіданнях «Мертвецький Великдень», «От тобі і скарб».

4. Просвітницька спрямованість драматургії Г. Квітки-Основ'яненка («Шельменко-денщик», «Сватання на Гончарівні»). Проблематика та новаторство.

5. Естетична своєрідність українського романтизму. Джерела, зв'язок з європейським романтизмом. Культивування національного елементу, посилення історизму.

6. Тематика, жанрова специфіка балад Левка Боровиковського «Молодиця», «Маруся», «Чарівниця», «Ледащо».

7. Жанрова специфіка п'єс «Сава Чалий», «Переяславська ніч» М.Костомарова. Особливості конфлікту, романтичний герой, авторська інтерпретація історичних подій.

8. Рання творчість Т. Шевченка. «Кобзар» 1840 р., його епохальне значення для української літератури, аналіз збірки.

9. Проблематика, художня майстерність ранніх історичних поем Т.Шевченка («Тарасова ніч», «Іван Підкова», «Гамалія»).

10. Джерела, проблематика, сюжет і композиція, образи поеми «Гайдамаки» Т. Шевченка.

11. Жанр, проблематика, композиція, образи поеми «Сон» Т. Шевченка. І.Франко про поему.

12. Антиколоніальна проблематика поеми «Кавказ» Т. Шевченка, жанр, структура, засоби іронії та сатири.

13. Жанр, ідейно-художній аналіз поеми «Великий льох», заборонених у радянські часи творів «Стоїть в селі Суботові», «Чигрині, Чигрині», «Розрита могила» Т. Шевченка.

14. Автобіографічний характер поезій Т. Шевченка «Якби ви знали, паничі», «Мені тринадцятий минало», «І виріс я на чужині», «І золотої й дорогої», «А.О.Козачковському».

15. Естетичний аналіз триптиху Т. Шевченка «Доля», «Муза», «Слава», поезій «Сон» («На панщині пшеницю жала»), «Я не нездужаю нівроку», «Марку Вовчку».

Історія української літератури другої половини XIX століття.

1. Назвіть головні риси реалізму як літературного напрямку. Опишіть етапи розвитку реалізму в українській літературі.

2. Охарактеризуйте тематику та проблематику «Народних оповідань» Марка Вовчка.

3. Визначте жанрове новаторство та ключові композиційні особливості роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада». Охарактеризуйте проблематику твору.

4. Охарактеризуйте жанрову й тематичну специфіку малої прози Олекси Стороженка. Наведіть приклади творів.

5. Охарактеризуйте проблематику та образність байок Леоніда Глібова. Наведіть приклади творів.

6. Визначте жанрову й тематичну специфіку віршованих гуморесок

(співомовок) Степана Руданського. Наведіть приклади творів.

7. Охарактеризуйте специфіку зображення топосу Гуцульщини в повісті Юрія Федьковича «Люба-згуба».

8. Визначте тему й опишіть проблематику роману Анатолія Свидницького «Люборацькі».

9. Охарактеризуйте тему, ідею, проблематику й композицію повісті Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».

10. Охарактеризуйте новаторство психологічної прози Панаса Мирного (на матеріалі творів «Лихий попутав», «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», «Пригода з «Кобзарем»»).

11. Назвіть ключові особливості та провідні види поезії доби реалізму. Проілюструйте прикладами з творчості поетів-реалістів (на власний вибір).

12. Охарактеризуйте жанрово-стильові особливості й проблематику драматургії Івана Карпенка-Карого.

13. Опишіть структуру поетичної збірки Івана Франка «Зів'яле листя». Визначте провідні мотиви збірки. Наведіть приклади творів.

16. Визначте жанр, тему та ідею повісті Івана Франка «Захар Беркут». Охарактеризуйте проблематику твору та образи його ключових персонажів.

Історія української літератури кінця XIX – початку XX століття

1. Імпресіонізм як один із провідних напрямів української прози початку XX ст. (М.Коцюбинський). Аналіз новели «Intermezzo».

2. Експресіоністська поетика новел Василя Стефаника («Камінний хрест», «Виводили з села», «Новина», «Кленові листочки та ін. (на вибір студента).

3. Феміністична проблематика повістей «Людина», «Царівна» Ольги Кобилянської. Ніцшеанські мотиви.

4. Художній світ новел О.Кобилянської «Некультурна», «Битва», «Природа», «Valse melancolique».

5. Перший період творчості В. Винниченка (1902–1907). Особливості тематики і проблематики ранніх оповідань В. Винниченка («Краса і сила», «Антрепреньор Гаркун-Задунайський», «Темна сила», «Промінь сонця», «На лоні природи»).

6. Жанрова своєрідність соціально-психологічного роману В. Винниченка «Записки кирпатого Мефістофеля». Семантика образу Мефістофеля та його модерна інтерпретація в тексті автора.

7. Проблематика збірки М.Черемшини «Карби».

8. Жанрова своєрідність інтелектуального роману «Андрій Лаговський» А.Кримського. Образ героя, психологізм, національна проблематика.

9. Новаторство проблематики драматургії В. Винниченка («Чорна Пантера і Білий Медвідь», «Брехня»)

10. Неоромантична природа поезії Лесі Українки. Переосмислення романтичних образів та мотивів у збірках «Думи і мрії», «Відгуки».

11. «Лісова пісня» Лесі Українки – синтез філософських, морально-етичних, соціальних проблем. Жанрові особливості та система персонажів.

12. «Молода Муза» – мистецька група в контексті модерністських традицій в українській літературі ХХ ст.. Індивідуальність стильової манери Василя Пачовського. Збірка поезій «Розсипані перли». Мотив смутку й космічного болю у збірці П. Карманського «Ой люлі, смутку (1906).

13. Олександр Олесь та український символізм. Особливості еволюції творчості поета. Особливості художньо-естетичних пошуків в контексті українського символізму (1903-1919) за збірками «З журбою радість обнялась» (1907), «Будь мечем моїм» (1909).

14. «По дорозі в казку» Олександра Олеся як зразок символістської драми. Філософська наповненість символіки в драмі-казці.

15. Поеми Лесі Українки («Давня казка», «Роберт Брюс, король шотландський», «Віла-посестра»), їх тематичний діапазон та особливості поезики.

Історія української літератури першої половини ХХ століття

1. Літературно-мистецьке життя 20-30-х років ХХ ст. в Україні. Провідна роль поезії 20-30-х рр.

2. Стильова різноманітність української літератури 20 рр. ХХ століття. Літературні угруповання.

3. Ідейно-естетичні пошуки українських неокласиків. Постать М. Рильського.

4. Український роман 20-х років ХХ ст.: вектори художнього пошуку (на прикладі роману «Дівчинка з ведмедиком» В. Домонтовича).

5. Українське театральне мистецтво першої половини ХХ ст. Естетичні засади «Молодого театру» та «Березолю».

6. Новаторство Леся Курбаса.

7. Художнє відтворення проблеми українізації у комедії «Мина Мазайло» Миколи Куліша.

8. Тематичний діапазон і стильове розмаїття літератури в екзилі. «Празька» школа.

9. Кінодраматургія. Творчі досягнення О. Довженка.

10. Психологізм твору «Невеличка драма» В. Підмогильного.

11. Літературно-публіцистичні статті М. Хвильового «Камо грядеши», «Думки проти течії», «Україна чи Малоросія».

12. Гумор і сатира Остапа Вишні.

13. Юрій Яновський: новаторство художньої форми.

14. Інтелектуально-психологічний роман «Місто» В. Підмогильного.

15. Розкриття антилюдської суті більшовицької ідеології у новелах «Я (Романтика)», «Мати» М. Хвильового.

16. Роздуми Є. Маланюка про призначення поета на рідній землі («Стилет і стилос», «З «Сучасників»).

17. Експерименти із новаторськими прийомами та формами поетичного вираження М. Семенка.

18. Культура поетичних експериментів М. Йогансена (збірки «Д'горі»,

«Крокове коло»).

19. Унікальність художнього бачення Богдана-Ігоря Антонича. Сюрреалізм збірки «Ротації» та категорії прекрасного й потворного.

20. Філософія душі і серця Павла Тичини. Націоцентризм, синестезійність поезії («Сонячні кларнети», «У космічному оркестрі»).

21. Інтимна та патріотична лірика В. Сосюри.

22. Неореалістична та філософська лірика Є. Плужника. Збірка «Рівновага».

23. Роман «Тигролови» І. Багряного – свідчення нескореності української людини перед більшовицьким режимом.

24. Змалювання голодомору 1933 року у романі «Марія» У. Самчука.

25. Памфлет «Чого я не хочу вертатися до СРСР» (1946) І. Багряного як вирок тоталітарній системі.

Історія української літератури другої половини XX століття

1. Оригінальність історіософської («Малоросійство») та культурологічної («Нариси з історії нашої культури») концепцій Є. Маланюка.

2. МУР і дискусії про розвиток українського письменства в еміграції після Другої світової війни.

3. Національна проблематика в романі «Чого не гоїть огонь» У. Самчука.

4. Історична основа повісті «Огненне коло» І. Багряного. «Трагічний оптимізм» та віра митця в духовні сили української нації.

5. Проблема вибору в новелах О. Гончара («За мить щастя», «Завжди солдати», «Чорний яр», «Кресафт» та ін.).

6. Антигуманний образ війни в романі «Людина і зброя» О. Гончара.

7. Автобіографічний характер повістевих діалогів «Гуси-лебеді летять», «Щедрий вечір» М. Стельмаха: етико-філософська система народного буття та майстерність психологічного аналізу.

8. Зловісний образ тоталітарної імперії в романі «Рай» В. Барки. Система персонажів. Біблійна символіка.

9. Життєва основа та екзистенціальна проблематика роману «Жовтий князь» В. Барки.

10. Рух шістдесятників. Новаторський характер лірики шістдесятників. Феномен В. Стуса.

11. Естетична стратегія шістдесятників (новий історизм, філософія екзистенціалізму, гуманізм, філософська аполітичність, інтерес до національно-державних процесів і проблем, національної виразності й характерності, гідності і честі, закоріненість у національні джерела культури, мистецтва і їхньої суголосності з процесами культур зарубіжних країн).

12. Нові тенденції у прозі шістдесятників: проблематика, стильові ознаки, жанрове розмаїття (Г. Тютюнник, В. Шевчук, В. Симоненко).

13. Художні шукання Г. Тютюнника в річищі неореалістичної стильової течії в українській літературі другої половини XX століття.

14. Особливості моделювання національного характеру в повістях

Г. Тютюнника.

15. Художній феномен химерної прози в українській літературі другої половини XX століття (М. Ільченко, В. Шевчук, Є. Гуцало, П. Загребельний та ін.).

16. Антиколоніальна тематика та проблема історичної пам'яті в романах Р. Іваничука.

17. Авторські прийоми художньої умовності, символічні образи, притчевий дискурс у романі-баладі «Дім на горі» В. Шевчука.

18. Українська драматургія 1960-х років: звільнення від схематизму і шаблону, посилення філософічності й інтелектуалізму, новий характер конфлікту (О. Левада, М. Руденко, О. Коломієць).

19. Жанрова своєрідність драматургії О. Коломійця («Дикий Ангел», «Фараони»).

20. Художній експеримент у поетичній творчості митців Нью-Йоркської групи.

21. Естетична програма митців Київської поетичної школи.

22. Модерністські ознаки поетичної творчості І. Драча.

23. Жанрова своєрідність драматичних поем Ліни Костенко («Дума про братів неазовських», «Сніг у Флоренції»).

24. Жанр історичного роману у віршах у творчості Ліни Костенко: історіософська візія України.

25. Характер естетичних шукань М. Вінграновського-поета: мистецтво моделювання художнього світу і ліричного героя.

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

Фонетика, фонологія, графіка, орфоенія

1. Фонетика як розділ мовознавства. Одиниці фонетики (фрази, такти, склади і звуки).

2. Звуки мови, їх акустична й артикуляційна характеристика.

3. Поняття фонем. Співвідношення понять фонема і звук.

4. Система голосних фонем сучасної української літературної мови. Класифікація голосних.

5. Система приголосних фонем сучасної української літературної мови. Класифікація приголосних.

6. Зміни звуків у потоці мовлення. Позиційні та комбінаторні зміни звуків (загальна характеристика).

7. Найтипівіші чергування голосних при словотворенні і словозміні.

8. Найтипівіші чергування приголосних при словотворенні і словозміні.

9. Спрощення в групах приголосних.

10. Подвоєння приголосних.

11. Явища асиміляції у системі приголосних. Типи асиміляції.

12. Дисиміляція.

13. Поняття графіки. Одиниці графіки. Український алфавіт. Співвідношення звуків і букв.

14. Поняття орфографії. Орфограма, типи орфограм. Принципи української орфографії.

15. Склад. Закони українського складоподілу.

Орфографія

1. Орфограма. Правила переносу слова з рядка в рядок.
2. Складні випадки правопису м'якого знака.
3. Правила вживання апострофа в сучасній українській мові.
4. Правила написання великої букви у власних назвах.
5. Перевірка правопису ненаголошених голосних у корені слова.
6. Особливості правопису слів із подвоєнням приголосних.
7. Подовження приголосних в українській мові.
8. Спрощення в групах приголосних.
9. Чергування голосних звуків в українській мові.
10. Чергування приголосних звуків в українській мові.
11. Чергування у/в та і/й.
12. Правопис префіксів в українській мові.
13. Складні випадки написання суфіксів в українській мові.
14. Сполучення букв йо,ьо.
15. Написання слів іншомовного походження.

Морфеміка і словотвір

1. Морфеміка як розділ словотвору. Предмет і завдання морфеміки. Поняття морфеми.

2. Типи афіксів за позицією у структурі слова, за функціями і способом їх вираження.

3. Основа слова. Типи основ. Ступені подільності основ.

4. Словотвір як розділ мовознавства. Предмет і завдання словотвору. Синхронний і діяхронний словотвір. Похідне слово. Твірна база та словотворчі засоби.

5. Твірне слово. Твірна основа і словотворчий формант. Словотвірна пара.

6. Словотвірна модель. Регулярні і нерегулярні моделі.

7. Словотвірне гніздо. Структура словотвірного гнізда.

8. Словотвірний ланцюжок, його види.

9. Поняття про спосіб словотворення. Афіксальні й безафіксні способи словотворення.

10. Афіксальні способи словотворення: префіксальний, суфіксальний, постфіксальний. Флексійний спосіб творення.

11. Змішані афіксальні способи словотворення: префіксально-суфіксальний, суфіксально-постфіксальний, префіксально-постфіксальний, префіксально-суфіксально-постфіксальний.

12. Осново- та словоскладання. Аббревіація, основні типи.

13. Змішані способи творення складних слів.

14. Неморфологічні способи словотворення.

15. Морфемний і словотвірний аналіз слів, їх суттєві відмінності.

Морфологія

1. Основні поняття граматики (граматичне значення, граматична форма і граматична категорія).
2. Поняття про частини мови та критерії їх виділення. З історії класифікації частин мови.
3. Поділ іменників на відміни та групи (з історичним коментарем).
4. Іменник як частина мови. Категорії роду, числа і відмінка та засоби їх вираження.
5. Прикметник як частина мови. Розряди за значенням. Явища субстантивації та ад'єктивації прикметників.
6. Творення ступенів порівняння прикметників. Морфонологічні зміни.
7. Числівник як частина мови. Граматичні категорії кількісних числівників, особливості відмінювання.
8. Частиномовний статус займенника. Формально-граматична і семантична класифікації. Явище прономіналізації.
9. Дієслово як частина мови. Форми дієслова та їх творення.
10. Категорія виду дієслова. Творення видових пар. Одновидові й двовидові дієслова.
11. Перехідні й неперехідні дієслова. Умови перехідності.
12. Категорії часу і способу дієслова. Особливості творення.
13. Поділ дієслів на дієвідміни. Особливості дієвідмінювання.
14. Дієприкметник і дієприслівник як форми дієслова. Особливості творення. Перехід в інші частини мови.
15. Прислівник. Розряди прислівників за значенням.
16. Поняття про службові частини мови. Їхня характеристика.

Синтаксис і пунктуація

1. Словосполучення як синтаксична одиниця. Основні ознаки словосполучення. Словосполучення за морфологічною природою опорного слова.
2. Речення як синтаксична одиниця. Основні ознаки речення. Предикативний центр.
3. Односкладні речення. Типи односкладних речень.
4. Поширені й непоширені, повні й неповні прості речення.
5. Підмет як головний член речення. Диференційні ознаки підмета. Типи підметів. Способи вираження складеного підмета.
6. Присудок як головний член речення. Диференційні ознаки присудка. Складений іменний присудок і способи його вираження.
7. Складений дієслівний присудок і способи його вираження.
8. Означення як другорядний член речення. Означення узгоджені й неузгоджені. Прикладка як різновид означення.
9. Додаток як другорядний член речення. Додатки прямі й непрямі.

Обставина як другорядний член речення. Групи обставин за значенням.

10. Складносурядні речення. Класифікація складносурядних речень, її принципи. Семантико-синтаксичні відношення між предикативними частинами складносурядних речень.

11. Складнопідрядні речення з підрядними присубстантивно-означальними, їхні різновиди. Складнопідрядні з'ясувальні речення. Типологія з'ясувальних речень.

12. Складнопідрядні речення розчленованої структури: 1) з підрядними умови; 2) з підрядними причини; 3) з підрядними допустовими; 4) з підрядними мети; 5) з підрядними наслідку; 6) з підрядними часу; 7) з підрядними порівняльними.

13. Безсполучникові складне речення, засоби зв'язку в них. Безсполучникові складні речення з однорідними й неоднорідними частинами.

14. Багатокомпонентні складнопідрядні речення з однорідною і неоднорідною супідрядністю, з послідовною підрядністю і змішаного типу.

15. Особливості української пунктуації. Система розділових знаків. Оформлення засобами пунктуації інтонаційних особливостей речень.

Стилістика української мови

1. Методи стилістичних досліджень. Розкрийте сутність кожного методу і проілюструйте сказане прикладами.

2. Витоки стилістики сучасної української мови і джерела її збагачення.

3. Поняття «норми» в стилістиці і в мові.

4. Система функційних стилів сучасної української літературної мови.

5. Принципи класифікації та внутрішньої диференціації функційних стилів.

6. Роль граматичних форм у творенні стилістично увиразнених одиниць тексту.

7. Різновиди помилок. Прийоми виявлення помилок.

8. Етапи редагування та їх особливості.

9. Критерії редакторського оцінювання композиції тексту.

10. Стилістичне навантаження різних груп лексики.

11. Стилістичні потенції афіксів як одиниць словотвору.

12. Текст як поняття лінгвостилістики. Системно-структурна побудова тексту.

13. Стилї української мови: ретроспекція (історія становлення стилів) і сучасний стан.

14. Естетична функція звуків у творенні тексту.

15. Редагування: сутність, завдання, види.

Історія української літературної мови

1. Традиції та новаторство мовної практики І. Котляревського.

2. Граматична і правописна нормалізація української літературної мови.

3. Т.Г. Шевченко – основоположник нової української літературної мови.

4. І. Франко як представник західного варіанта української літературної мови.
5. Правописи і граматики (від 40-х років XIX ст. до початку XX).
6. Взаємодія між східноукраїнським і західноукраїнським варіантами літературної мови. Мовні суперечки в Західній частині України.
7. Нормування української літературної мови в XVI–XVII ст.
8. Ділові і художні пам'ятки II пол. XVI – середини XVII ст.
9. Формування конфесійного стилю (Крехівський апостол, Нягівські повчання, Острозька Біблія).
10. Періодизація історії української літературної мови.
11. Наслідки фонетичних процесів праслов'янського та праіндоєвропейського періодів в давньоукраїнській мові.
12. Закон відкритого складу і наслідки його дії в давньоукраїнській мові.
13. Закон складового сингармонізму і зміни, зумовлені ним.
14. Процес затрати редукованих і його особливості в давньоукраїнській мові.
15. Фонетичні процеси, зумовлені втратою редукованих у системі голосних та приголосних звуків.
16. Формування фонетичної системи давньоукраїнської мови. Фонетичні зміни, не зумовлені затратою редукованих голосних.
17. Граматичні категорії іменника в давньоукраїнській мові. Формування відмін і відмінкових закінчень.
18. Прикметник і його граматичні ознаки. Форми прикметників.
19. Займенник в давньоукраїнській мові. Розряди і відмінювання.
20. Дієслівні форми в давньоукраїнській мові. Історія формування сучасних форм дієслова.

Українська діалектологія

1. Предмет, мета, завдання, теоретичне і практичне значення курсу «Українська діалектологія».
2. Методи збирання та дослідження діалектного матеріалу.
3. Діалектологічні атласи та діалектні словники української мови.
4. Перші спроби характеристики українських діалектів.
5. Північне наріччя, межі його поширення, найважливіші особливості. Дослідники цього наріччя.
6. Фонетичні, граматичні та лексичні особливості східнополіського говору.
7. Фонетичні, граматичні та лексичні особливості середньополіського говору.
8. Фонетичні, граматичні та лексичні особливості західнополіського говору.
9. Південно-західне наріччя, межі його поширення, найважливіші особливості. Дослідники цього наріччя.
10. Волинсько-подільська група говорів, її фонетичний, граматичний та

лексичний аналіз.

11. Фонетичні, граматичні та лексичні ознаки говорів галицько-буковинської групи.

12. Карпатська група говорів, найважливіші ознаки бойківського, закарпатського та лемківського говорів.

13. Південно-східна діалектна група, межі її поширення та найголовніші ознаки. Дослідники цього наріччя.

14. Фонетичні, граматичні та лексичні ознаки середньонаддніпрянського говору.

15. Фонетичні, граматичні та лексичні особливості слобожанського та степового говору.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Предмет дослідження методики навчання української мови.

2. Основні завдання методики як науки.

3. Назвіть загальнодидактичні принципи навчання мови.

4. Сутність специфічного принципу «взаємозв'язку вивчення мови та розвитку мовлення».

5. Мовна особистість вчителя-словесника

6. Основні методи навчання мови за джерелом знань

7. Типологія уроків української мови.

8. Основні етапи вивчення мовної теми.

9. Особливість методики вивчення фонетики в школі.

10. Прийоми роботи при вивченні лексикології.

11. Особливості вивчення фразеології в шкільному курсі.

12. Методичні підходи при вивченні морфеміки та словотвору.

13. Основні труднощі при вивченні морфології в шкільному курсі.

14. Охарактеризуйте функціонально-стилістичний підхід до вивчення граматики.

15. Основні види синтаксичних вправ на уроках мови.

16. Розвиток «комунікативної компетенції» учня.

17. Характеристика чотирьох видів мовленнєвої діяльності.

18. Вимоги до зв'язного висловлювання учня.

19. Види диктантів за метою проведення.

20. Відмінність між переказом і твором.

21. Використання сучасних освітніх технологій на уроках мови.

22. Структура уроку розвитку мовлення (на прикладі написання твору).

23. Особливості контролю мовних знань і вмінь учнів.

24. Основні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з мови.

25. Роль наочності у навчанні мови.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Методика навчання української літератури у школі як наука. Історія становлення та етапи розвитку.

2. Зв'язок методики навчання української літератури з іншими науками.
3. Літературна освіта в системі Нової української школи та її ціннісні й компетентнісні засади.
4. Роль міжпредметних зв'язків у навчанні української літератури.
5. Навчальна література: вимоги до сучасного підручника та його варіативність.
6. Роль учителя української літератури у формуванні читацької культури й ціннісних орієнтацій учнів.
7. Поняття «метод навчання». Проблема класифікації методів, історія питання.
8. Зміст і структура шкільного курсу української літератури. Завдання вивчення літератури у середній загальноосвітній школі. Програмно-методичне забезпечення шкільного курсу української літератури.
9. Поняття про урок як основну форму навчання у школі. Вимоги до уроку української літератури.
10. Особливості класифікацій уроків української літератури. Класифікації уроків української літератури в сучасній методичній науці.
11. Специфіка та типологія сучасного уроку української літератури.
12. Особливості вивчення усної народної творчості у шкільному курсі літератури.
13. Методи навчання української літератури та умови їх ефективного застосування.
14. Вивчення біографії письменника на уроці української літератури.
15. Основні етапи уроку. Забезпечення єдності навчання, виховання й літературного розвитку школярів.
16. Планування уроку. Види навчальних планів (календарні, тематичні, календарно-тематичні, поурочні).
17. Конспект уроку з української літератури. Його структура та особливості.
18. Вивчення епічних, ліричних і драматичних творів у шкільному курсі літератури.
19. Робота з художнім текстом на уроці української літератури.
20. Розвиток усного мовлення на уроках літератури, його організаційні форми.
21. Учніські письмові роботи, їх класифікація, методика підготовки і проведення.
22. Види наочності на уроках літератури (візуальна, аудіальна, кінестетична, мовна)
23. Зміст та завдання позакласної роботи як складової професійно-педагогічної діяльності вчителя-філолога в системі літературної освіти .
24. Краєзнавча робота в школі як форма активного пізнання історії, культури свого краю.
25. Застосування інформаційно-комунікаційних та цифрових ресурсів у викладанні літератури.

26. Медіаосвітній потенціал уроків української літератури.
27. Формування національної, громадянської та культурної ідентичності засобами української літератури.
28. Проєктна та дослідницька діяльність учнів у межах шкільного курсу української літератури.
29. Використання ігрових та діяльнісних методів навчання української літератури в 5–7 класах.
30. Методика навчання елементів теорії літератури в курсі української літератури 5–9 класів.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державний стандарт і модельні навчальні програми як основа викладання зарубіжної літератури.
2. Місце зарубіжної літератури в системі гуманітарної освіти.
3. Специфіка проведення позакласної роботи з зарубіжної літератури.
4. Реалізація міжпредметних, міжлітературних та міжмистецьких зв'язків на уроках зарубіжної літератури.
5. Вивчення біографії письменника на уроках зарубіжної літератури.
6. Вивчення драматичних творів на уроках зарубіжної літератури.
7. Вивчення епічних творів на уроках зарубіжної літератури.
8. Вивчення ліричних творів на уроках зарубіжної літератури.
9. Книготерапія як інструмент психотерапії на уроках зарубіжної літератури.
10. Принципи вибору методів навчання. Залежність вибору методів і прийомів роботи від типу, конкретної мети і змісту уроку.
11. Планування та організація праці вчителя зарубіжної літератури.
12. Порівняльний (компаративний) підхід у навчанні української та зарубіжної літератури.
13. Використання візуальних і мультимедійних засобів у навчанні зарубіжної літератури.
14. Виховний потенціал курсу зарубіжної літератури в 5–9 класах.
15. Інтеграція зарубіжної літератури з мистецтвом, історією та мовною освітою.
16. Жанровий аналіз творів зарубіжної літератури в основній школі.
17. Культурологічний підхід до аналізу художнього твору зарубіжної літератури.
18. Поєднання різних видів літературного аналізу на уроці зарубіжної літератури в основній школі.
19. Інтеграція медіатекстів у процесі вивчення зарубіжної літератури в основній школі.
20. Роль художнього перекладу у сприйнятті творів зарубіжної літератури.

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Історія зарубіжної літератури (Антична література)

1. Античність як феномен Західної культури.
2. Література архаїчної Греції. Долітературний період.
3. Гомерівський епос.
4. Дидактичний епос.
5. Розвиток давньогрецької лірики.
6. Аттічний період. Розвиток античної драми.
7. Розвиток прози Стародавньої Греції.
8. Долітературний період Стародавнього Риму. Рання римська література.
9. Римська література доби імперії.
10. Римська література часів пізньої імперії.

Історія зарубіжної літератури Середньовіччя, Ренесансу, XVII–XVIII ст.

1. Література раннього середньовіччя.
2. Героїчний епос Середньовіччя.
3. Лицарська та міська література. Ж. Бедьє роман “Трістан та Ізольда”.
4. Данте Аліг’єрі – останній поет Середньовіччя, перший поет Нового часу.
5. Література Відродження в Італії. Ф. Петрарка, Дж. Бокаччо.
6. Література Відродження у Франції.
7. Література Відродження в Іспанії та Португалії.
8. Література Відродження в Англії.
9. Історико-літературний процес XVII століття. Класицизм.
10. Бароко як доба і художній напрям у європейській літературі й мистецтві.
11. Творчість Ж.-Б. Мольєра. Жанр класицистичної комедії.
12. Особливості формування просвітницької літератури в Англії.
13. Французьке Просвітництво. Вольтер. Д. Дідро.
14. Життя та творчість Ж.-Ж. Руссо та П. Бомарше.
15. Німецька література доби Просвітництва.

Історія зарубіжної літератури XIX ст.

1. Романтизм як літературний і мистецький напрямок у літературі XIX ст.
2. Німецький романтизм. Творчість Е. Т. А. Гофмана, Г. Гайне.
3. Поетика романтизму у казці-новелі Е. Т. А. Гофмана «Малюк Цахес на прізвисько Цинобер».
4. Творчість Дж. Байрона, поема «Паломництво Чайльд Гарольда».
5. Роман Мері Шеллі «Франкенштейн» як зразок тексту англійського романтизму.
6. Історичний роман як жанр романтичної літератури.
7. Американський романтизм. Творчість В. Ірвінга.
8. Поезія та оповідання Е. По.

9. Новелістика Проспера Меріме.
10. Художній світ О. де Бальзака (на матеріалі роману “Батько Горіо”).
11. Творчі пошуки Ф. Стендаля та його роман “Червоне і чорне”
12. Художній світ Чарльза Дікенса (на матеріалі роману «Пригоди Олівера Твіста»).
13. Своєрідність художнього світу роману.
14. Л. Керола «Аліса в країні чудес».
15. Творчість В. Вітмена.

Історія зарубіжної літератури доби Модернізму

1. Розвиток естетизму в англійській літературі кінця XIX – початку XX століття.
2. Символізм у французькій поезії кінця XIX – початку XX століття.
3. Ніцшеанство та його вплив на розвиток літератури декадансу.
4. Зародження і розвиток «нової драми».
5. Розвиток символістської драми. Символістська драма М.Метерлінка.
6. Неоромантизм у британській літературі кінця XIX – початку XX століття.
7. Розвиток новелістики в американській літературі кінця XIX – початку XX століття.
8. Неоромантичні тенденції у розвитку художнього письма на межі з масовою літературою
9. Розвиток модерністського роману в англійській літературі. Творчість Дж. Джойса, В.Вульф.
10. Література «втраченого покоління». Творчість Е. Гемінгвея та Ф.С. Фіцджеральда
11. Експресіонізм у німецькомовній літературі та творчість Германа Гессе.
12. Австрійська експресіоністська новела.
13. Крах «Американської мрії» в літературі США.
14. Розвиток французького екзистенціалізму.
15. Французька лірична проза як явище європейського модернізму.
16. Модерністська та авангардистська драма.

Історія зарубіжної літератури II половини XX ст. – початку XXI ст.

1. Екзистенціалізм і французька література. Роман А.Камю «Чума».
2. Література Німеччини повоєнного періоду. Трагізм і абсурдність буття у творчості Г. Белля. Творчість Г. Грасса.
3. Розвиток філософсько-інтелектуальної прози в англійській літературі. Естетична концепція Дж. Фаулза. Тема митця та мистецтва у творчості А. Мердок.
4. Вплив психоаналізу на розвиток інтелектуальної прози.
5. Література США II пол. XX ст. Роман Дж. Селінджера «Ловець у житті».
6. Мультикультуралізм в американській літературі.
7. «Магічний реалізм» і латиноамериканська проза XX століття.

Своєрідність художньої прози Х. Л. Борхеса. Поєднання міфологізму і реалізму у творчості Г. Г. Маркеса.

8. Розвиток латиноамериканського роману. Творче експериментаторство Х. Кортасара.

9. Європейський постмодернізм. Жанровий синтез і художній експеримент романістики У. Еко. Творчість М. Павича.

10. Розвиток постмодерного інтелектуального роману.

11. Притчевий характер масової літератури.

12. Наукова фантастика. Творчість Р. Бредбері. Творчість С. Лема.

13. Розвиток жанру антиутопії.

14. Розвиток драматургії у другої половини ХХ століття.

15. Театр абсурду. Притчево-алегоричне осмислення людського буття у творчості С. Беккета. Художнє осягнення законів суспільної свідомості в драматургії Е. Йонеско. Гротескне зображення сучасного суспільства у творах Ф. Дюрренматта.

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

Комплексний екзамен охоплює ключові розділи мовознавства, літературознавства та методик їх навчання. Підготовку варто розпочинати з опрацювання нормативного змісту сучасної української мови, приділяючи увагу всім рівням - від фонетики до синтаксису. Здобувач вищої освіти має не лише знати правила, а й уміти застосовувати їх на практиці, зокрема володіти нормами правопису 2019 року, розрізняти діалектні особливості та розуміти історичні процеси формування мови. Оскільки екзамен є комплексним, питання зі стилістики та культури мовлення перевіряються безпосередньо через здатність здобувача вищої освіти грамотно та стилістично правильно будувати власну відповідь.

Літературний блок вимагає знання текстів і контекстів як української, так і зарубіжної літератури. Під час повторення матеріалу здобувачу вищої освіти слід фокусуватися на періодизації, ключових літературних напрямках та аналізі програмових творів. Варто групувати матеріал за епохами, розглядаючи романтизм або модернізм одночасно в українському та світовому вимірах, що допоможе краще зрозуміти логіку літературного процесу. Особливу увагу здобувач вищої освіти має звернути на теорію літератури, оскільки необхідно вільно аналізувати художні тексти, уникаючи простого переказу сюжету.

Методична частина іспиту перевіряє готовність до роботи в школі, тому здобувачу вищої освіти важливо орієнтуватися в актуальних вимогах Нової української школи. Необхідно розуміти, як пояснити складну тему учням, які методи та прийоми обрати для конкретного уроку та як працювати з модельними навчальними програмами. Готуючись, здобувачу вищої освіти доцільно до кожного теоретичного питання з мови чи літератури підібрати приклад презентації цього матеріалу в класі. Під час самого екзамену відповідь має бути лаконічною та логічною: від чіткого визначення поняття до теоретичного

обґрунтування та обов'язкового практичного прикладу. Такий системний підхід дозволить здобувачу вищої освіти продемонструвати фахову компетентність і успішно пройти атестацію.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

За національною шкалою	За шкалою ECTS	Кількість балів	Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно	A	90-100	Високий	Здобувач глибоко і всебічно знає зміст курсу, вільно володіє навчальним матеріалом з навчальної дисципліни. Володіє рекомендованою літературою, науковими першоджерелами, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших лінгвістичних та літературознавчих проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок. Вільно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, творчо підходить до висвітлення та виконання завдання.
Добре	B	85-89	Достатній	Здобувач твердо знає курс, вільно володіє навчальним матеріалом, вільно застосовує знання на практиці. Добре

				засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших граматичних проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного матеріалу або при аналізі практичного. Достатньо підготовлений для того, щоб підтримати дискусію з принципових питань.
Добре	C	75-84	Достатній	Студент вільно володіє навчальним матеріалом та застосовує знання на практиці та застосовує знання на практиці, але відповідає неповно (відсутні приклади), виконуючи практичні завдання, виявляє невеликі неточності у знаннях, не завжди вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом, припускається певних неточностей і похибок.
Задовільно	D	65-74	Задовільний	Студент не достатньо опанував зміст курсу, володіє навчальним матеріалом поверхово, слабо знає загальну літературу курсу, знає лише деякі наукові факти, визначення граматичних категорій, правил. Слабке загально-гуманітарне та наукове

				мислення, практичними навичками володіє недостатньо. Неповне розкриття суті проблеми, досить поверхове застосування теоретичних знань, висвітлення власного досвіду, а не навчального матеріалу при вирішенні конкретних кваліфікаційних завдань
Задовільно	E	60-64	Задовільний	Здобувач слабо опанував зміст курсу, слабо знає загальну літературу курсу, не розуміє наукових фактів, визначень, граматичних категорій, правил, проте володіє певними практичними навичками. Студент загально орієнтується у змісті і обсязі висвітлюваних ним понять, закономірностей та процесів, неспроможний дати відповіді на всі додаткові питання.
Незадовільно	Fx	35-59	Низький	Здобувач не опанував зміст курсу, має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсягу навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються принципові помилки. Студент вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових

				фактів, визначень, граматичних категорій, правил. Відсутнє загально-гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє, неправильно розв'язує практичні завдання, виявляє невміння застосовувати теоретичні знання, власний педагогічний досвід та навчальні матеріали при вирішенні конкретних кваліфікаційних завдань.
Незадовільно	F	0-34	Низький	Здобувач не володіє навчальним матеріалом з дисципліни, не ознайомлений з основною літературою, не ознайомлений з основними поняттями навчального матеріалу, не орієнтується у змісті й обсязі висвітлюваних ним понять, процесів та закономірностей, не знає основного фактичного матеріалу або ж у своїй відповіді неправильно тлумачить базисні методичні поняття, наводить перекручені формулювання та хибний фактичний матеріал.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ЕКЗАМЕН

№ питання в білеті	Завдання	Кількість балів	Загальна сума
1	Сучасна українська мова	20	100
2	Методика навчання української мови	20	
3	Історія української літератури	20	
4	Методика навчання української літератури	20	
Тести у Moodle	20 питань з усіх нормативних дисциплін	20	

8. ЗРАЗОК ТЕСТУ І РІВНЯ

Давня література

Антологією курйозних (фігурних) віршів Івана Величковського є збірка...

- А) «Перло многоцінне»
- Б) «Меч духовний»
- В) «Дзигар з напівдзигарком»
- Г) «Млеко од овці пастору належное»

Назвіть літопис, у якому міститься «Легенду про євшан зілля»

- А) «Повість минулих літ»
- Б) Галицько-Волинський
- В) Київський літопис
- Г) Литовський літопис

Історія української літератури першої половини XIX ст.

На думку С.Єфремова, головним героєм поеми "Енеїда" Котляревського є:

- А) сміх
- Б) Еней
- В) Низ та Евріал
- Г) козаки

Вкажіть твір Квітки-Основ'яненка має складну побудову з поділом на структурні частини, переплетення сюжетних ліній.

- А) «Конотопська відьма»
- Б) «Козир-дівка»
- В) «Маруся»
- Г) «Салдацький патрет»

Історія української літератури другої половини XIX ст.

Вкажіть особливість композиції роману Панаса Мирного та Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» зумовила його характеристику як «будинку з багатьма прибудовами і надбудовами»?

- А) Наявність великої кількості ліричних відступів та авторських коментарів.
- Б) Складна ретроспективна структура, що охоплює історію села Піски протягом кількох поколінь.
- В) Поєднання в одному творі ознак детективного роману та соціально-побутової повісті.
- Г) Використання щоденникових записів головного героя для розкриття його психології.

Укажіть назву твору Івана Карпенка-Карого, який став зразком соціально-психологічної комедії (комедії характерів), де висміяно жадобу до збагачення та духовне звиродніння людини через владу грошей:

- А) «Мартин Боруля»
- Б) «Наймичка»
- В) «Сава Чалий»
- Г) «Хазяїн»

Історія української літератури кінця XIX – початку XX ст.

Вкажіть, в якому з перелічених творів Винниченка є першоособовий оповідач, який є учасником подій:

- А) «Краса і сила»
- Б) «Кумедія з Костем»
- В) «Антерпреньор Гаркун-Задунайський»
- Г) «Біля машини»

Вкажіть з якого твору цитата: «— Перша невдача, і ви вже на дно сідаєте? Ви гадали, що життя – це веселий жарт? Ні, Тетяно! Справжнє життя – з хрінном, з кропивою жалючою, з полином. Нічого, що горенить, нічого, що часом запече так, що й сльози з очей бризнуть – бадьоріше будеш, не заснеш, не закинеш! Ех, Тетяно, Тетяно, не сподівався я од вас такого...».

- А) С. Васильченко «Талант»
- Б) С.Васильченко "На хуторі"
- В) В.Винниченко «Записки Кирпатого Мефістофеля»
- Г) О.Кобилянська «Людина»

Історія української літератури першої половини XX ст.

Оберіть автора «Сонячних кларнетів»

- А) М. Вороний
- Б) П. Тичина
- В) В. Сосюра
- Г) М. Рильський

Зазначте, де відбуваються події у комедії «Мина Мазайло»

- А) Харків
- Б) Львів
- В) Київ
- Г) Одеса

Історія української літератури другої половини ХХ ст.

Відомі історичні особи – історик Дмитро Яворницький та Нестор Махно є героями роману:

- А) «Чого не гоїть огонь» У. Самчука;
- Б) «Сад Гетсиманський» І. Багряного;
- В) «Тигролови» І. Багряного;
- Г) «Собор» О. Гончара.

За поданим уривком з'ясуйте назву і автора твору: «Всі повиходили; староста замкнув двері і з ключами дожидає комісію. Батюшка пішов: і хворий, і не міг дивитись на осквернення. Поодаль народ стовпився півкрузно, дожидаючи, – що з церквою буде. Розмова притишено перейшла в живій стіні людській і вщухла. Жінки, молодші віком, поставали наперед. Безгоміння! – мов серед колосся в ниві перед грозою»:

- А) О. Гончар «Собор»;
- Б) В. Барка «Жовтий князь»;
- В) У. Самчук «Марія»;
- Г) О. Довженко «Україна в огні».

Методика навчання української літератури

Оберіть формі позакласної роботи з української літератури найбільш ефективно сприяє розвитку читацької активності учнів?

- А. Контрольні роботи.
- Б. Літературні вечори, творчі зустрічі.
- В. Усні опитування.
- Г. Лекційні заняття.

Визначити мету використання міжмистецьких зв'язків на уроках української літератури.

- А. Формування культурної компетентності учнів.
- Б. Поглиблення емоційно-естетичного сприйняття твору.
- В. Формування культурної та читацької компетентності учнів.
- Г. Формування читацької компетентності учнів.

Методика навчання зарубіжної літератури

Визначити форму діяльності учнів при вивченні драматичного твору на уроках зарубіжної літератури.

- А. Створення буктрейлерів.

- Б. Інсценізація або драматичне читання.
- В. Виконання тестових завдань.
- Г. Вивчення напам'ять монологів.

Метод «займи позицію» на уроці літератури найкраще сприяє розвитку:

- А. Навичок швидкого читання.
- Б. Риторики.
- В. Критичного мислення та аргументації.
- Г. Емоційного інтелекту.

Методика навчання української мови

Предметом методики навчання української мови як науки є:

- А) історія розвитку української літературної мови.
- Б) процес навчання мови та закономірності її засвоєння учнями.
- В) система мовних рівнів (фонетика, лексика, граматики).
- Г) біографії видатних лінгвістів та педагогів.

Диктант, під час якого пояснення орфограм здійснюється безпосередньо перед записом тексту, називається

- А) Попереджувальним.
- Б) Пояснювальним.
- В) Коментованим.
- Г) Вибірковим.

Сучасна українська літературна мова (орфографія)

Орфографічну помилку допущено в рядку:

- А) Мар'яна, дев'ять, з'явитися, Стеф'юк, Лук'янівка
- Б) з'єднаний, рум'яний, дзвякнути, свято, цвях
- В) без'ядерний, надвечір'я, п'явка, міжбрів'я, кров'ю
- Г) вітряк, духмяний, різдв'яний, торф'яний, морквяний

Спрощення приголосних відбулося в усіх словах рядка:

- А) форпостний, корисний, щасливий, улесливий, звісно
- Б) доблесний, усний, баластний, хвастливий, хворостняк
- В) шістсот, провісник, вискнути, свиснути, гуснути
- Г) ненависний, якісний, цілісний, месник, очисний

Сучасна українська літературна мова (фонетика)

За широтою охоплення розрізняють асиміляцію:

- А) прогресивну і регресивну
- Б) за місцем і способом творення
- В) повну і часткову

Г) широку і вузьку

Повна асиміляція можлива між такими сусідніми приголосними у рядку:

- А) у яких усі ознаки, крім одної, спільні
- Б) які мають чотири спільні ознаки
- В) які мають більше двох відмінних ознак
- Г) які мають три ознаки спільні

Сучасна українська літературна мова (морфеміка і словотвір)

Знайдіть рядок, у якому всі слова мають нульову флексію

- А) відповідальність, Олесин, корінь
- Б) по-вашому, міць, какаду
- В) Тернопіль, ательє, редактор
- Г) милозвучність, звернувшись, син

Сучасна українська літературна мова (морфологія)

Вкажіть рядок, у якому всі дієслова належать до першої дієвідміни

- А) віддати, змерзнути, скласти, біліти
- Б) хропти, лити, сумувати, побороти
- В) оновлювати, обгоріти, наступати, чесати
- Г) стелити, слати, хропіти, хотіти

Вкажіть рядок, у якому всі іменники у формі орудного відмінка однини мають у закінченні літеру *е*

- А) Париж, Ковель, майстер, бібліотекар
- Б) школяр, вугляр, викладач, читач
- В) тиша, теща, сваха, миша
- Г) круча, номер, Сергій, гараж

Сучасна українська літературна мова (синтаксис)

Укажіть рядок, де наведено просте непоширене речення

- А) Мати прибирає
- Б) Читається легко
- В) Андрієві не спалось
- Г) Довга дорога

Укажіть речення, в котрому є складений дієслівний присудок.

- А) Слово, мова – не просто будматеріал, а твоє покликання (Б. Харчук)
- Б) Школа моя! Радість моя! Невпізнанною зробили тебе роки (Ю. Збанацький)
- В) Йду, зникаю своїми прісними водами в Світовім океані (О. Гончар)
- Г) Земля почала зеленіти тендітною травою (М. Стельмах)

Історія української мови

Чергування голосного зі сполученням «голосний + носовий приголосний (м або н)» зумовлене:

- А) наслідками I палаталізації
- Б) наслідками II палаталізації
- В) наслідками III палаталізації
- Г) історією носових голосних

Чергування приголосних у словах *друг – дружба* є наслідком:

- А) I палаталізації
- Б) II палаталізації
- В) деназалізації
- Г) тенденції до висхідної звучності

Діалектологія

Перспективна діалектологія – це?

А) галузь мовознавства, яка вивчає взаємодію діалектів з різними формами існування мови етносу: літературною, просторіччям, соціальними діалектами

Б) наука, що вивчає діалектну мову, її просторову варіативність і територіальну диференціацію

В) галузь діалектології, яка вивчає процес перенормалізації (літературної нормалізації) територіальних діалектів

Г) наука, що вивчає просторову варіативність діалектної мови

Хто створив першу карту говорів української мови?

- А) К. Михальчук
- Б) М. Максимович
- В) О. Шафонський
- Г) А. Кримський

Культура мови

У котрому рядку слововживання ненормативне?

- А) воєнна частина
- Б) військова форма
- В) воєнний період
- Г) військовий квиток

Виберіть правильне сполучення слів.

- А) учбове приміщення
- Б) вільна вакансія
- В) перекласти по-українськи
- Г) вірна відповідь

ЗРАЗОК БІЛЕТА (II РІВЕНЬ)

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Ступінь	бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітня програма	«Середня освіта (Українська мова і література)»
Підсумкова атестація	Комплексний кваліфікаційний екзамен

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Охарактеризуйте тему, ідею, проблематику й композицію повісті Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».
2. Специфіка та типологія сучасного уроку української літератури.
3. Морфемний і словотвірний аналіз слів, їх суттєві відмінності.
4. Прийоми роботи при вивченні лексикології.

Затверджено на засіданні кафедри української мови та славістики.

Протокол №___ від «___» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри української мови та славістики
Тетяна ВІЛЬЧИНСЬКА

Затверджено на засіданні кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання.

Протокол №___ від «___» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри
української та зарубіжної літератур
і методик їх навчання

Наталія ГРИЦАК

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Давня українська література

1. Білоус П. Історія української літератури XI–XVIII ст.: навчальний посібник. Київ: Вид. центр «Академія», 2009. 424 с.
2. Білоус П., Білоус О. Українська література XI–XVIII ст.: навчальний посібник для самостійної роботи студента. Київ: Вид. центр «Академія», 2010. 360 с.
3. Бондаренко О. Сучасність ідей Г. Сковороди. Григорій Сковорода. Інтерпретації: Культурологія. Філософія. Педагогіка. Літературознавство: зб. наук. пр. Черкаси: Вид-во ЧДУ: Брама, 2003. С. 22–32.
4. Золоте слово: Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX–XV століть: у 2-х кн. / За ред. В. Яременка. Київ: Аконіт, 2002. Кн. 1. 784 с; Кн. 2. 784 с.
5. Ісіченко Ігор, архієпископ. Історія української літератури: епоха Бароко (XVII – XVIII ст.). Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Святославець, 2011. 568 с.
6. Історія української літератури у дванадцяти томах. Том другий. Давня література (друга половина XVI – XVIII ст.). Київ: Наукова думка, 2014. 839 с.
7. Новик О. Історія української літератури (давньої): навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 224 с.
8. Пелешенко Ю. В. Українська література пізнього Середньовіччя (друга половина XIII – XV ст.): Джерела. Система жанрів. Духовні інтенції. Київ: Стилос, 2012. 423 с.
9. Скуратко Т. Архетипна символіка в поезії Григорія Сковороди. Архетипна символіка в поезії Григорія Сковороди. «Українська філологія в контексті розвитку європейської наукової думки», присвяченої 85-річчю від дня народження професора Дмитра Бучка: збірник тез всеукраїнської наукової конференції, 10–11 листопада 2022 року. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2022. С. 129–135.
10. Скуратко Т. Специфіка шкільного вивчення творчості Григорія Сковороди. Тенденції і перспективи вивчення літератури у середній і вищій школах: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 15 грудня 2022 року / за заг. ред. Н. Р. Грицак. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. С. 104–108.
11. Ушкалов Леонід. Українське барокове богومислення. Сім етюдів про Григорія Сковороду. Харків: Акта, 2001. 224 с.
12. Чижевський Д. І. Філософія Г. С. Сковороди / Підгот. тексту й передне слово проф. Л. Ушкалова. Харків: Прапор, 2004. 272 с.
13. Чижевський Д. Українське літературне бароко: вибрані праці з давньої літератури (Київська б-ка давнього укр. письменства. Студії; Т. 4). Київ: Обереги, 2003. 576 с.
14. Шевчук Валерій. Муза Роксоланська: Українська література XVI–XVIII ст.: у 2-х кн. Київ: Либідь, 2004. Кн. 1: Ренесанс. Раннє бароко. 400 с.

15. Шевчук Валерій. Муза Роксоланська: Українська література XVI–XVIII ст.: у 2-х кн. Київ: Либідь, 2005. Кн. 2: Розвинене бароко. Пізнє бароко. 728 с.

Історія української літератури першої половини XIX століття

1. Історія української літератури у 12 т. Т.4. Тарас Шевченко. Автор І.Дзюба. Київ : Наукова думка, 2014 782 с.
2. Історія української літератури XIX століття. У 2 книгах. Книга 1, За ред. М. Жулинського. Київ : Либідь, 2005. 656 с.
3. Бовсунівська Т. Естетика українського романтизму. *Бовсунівська Т. Історія української естетики першої половини XIX століття*. Київ: Видавничий дім Бураго, 2001. 343 с.
4. Вільна Я. Історико-літературний феномен критичної інтерпретації творчості Г. Квітки-Основ'яненка. Київ: "Альтерпрес", 2005. 300 с.
5. Задорожна Л. Євген Гребінка. Літературна постать. К.: Твім інтер, 2000. 160 с.
6. Зеров М. Українське письменство XIX ст. Від Куліша до Винниченка : лекції, нариси, статті. Дрогобич : Відродження, 2007. 568 с..
7. Ключек Г. Поезія Тараса Шевченка. Сучасна інтерпретація: посібник для вчителя. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2014. 384 с.
8. Смілянська В., Чамата Н. Структура і смисл: спроба наукової інтерпретації поетичних текстів Тараса Шевченка. Київ: Вища школа, 2000. 208 с.
9. Смілянська В. Шевченкознавчі роздуми. Київ: Інститут л-ри НАН України, 2005. 491 с.
10. Ткачук М. Ткачук О. Маркіян Шашкевич. Тернопіль: Медобори, 2009. 248 с.
11. Ткачук М.П. Романтичний дискурс Левка Боровиковського. Київ: КНТ, 2017. 169 с.
12. Шевченківська енциклопедія: В 6 т. Київ: НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка, 2012. Т. 1: А–В. 744 с.; Т. 2: Г–З. 760 с.; 2013. Т. 3: І–Л. 888 с.; Т. 4: М–Па. 808 с.; 2015. Т. 5: Пе–С. 1040 с.; Т. 6: Т–Я. 1120 с.

Історія української літератури другої половини XIX століття

1. Гнідан О. Історія української літератури XIX століття : у 2 кн. Кн. 2 : Тенденції розвитку. Київ : Вища шк., 2003. 439 с.
2. Дудко В. Журнал «Основа» як проєкт петербурзької української громади. *Historians*. URL: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/statti/456-viktor-dudkozurnal-osnova-iaak-proekt-peterburzkoii-ukrainskoi-hromady>
3. Гундорова Т. Франко не Каменяр. Франко і Каменяр. Київ: Критика, 2006. 352 с.
4. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. Франківський період. Київ : Факт, 2006. 156 с.

5. Історія української літератури ХІХ століття : у 2 кн. Кн. 2 / за ред. акад. М. Г. Жулинського. Київ: Либідь, 2005.
6. Історія української літератури: у 12 т. Т. 7. Кн. 1. Література 80-90-х років ХІХ ст. Київ : Наук. думка, 2020. 532 с.
7. Калантаєвська Г. Українська література ХІХ століття: навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2016. 237 с.
8. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ - початок ХХІ ст. : підручник: у 10 т. Т. 1. У пошуках іманентного сенсу. Київ : ВЦ «Академія», 2013. 512 с.
9. Корнійчук В. Ліричний універсум Івана Франка: горизонти поезики : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2004. 488 с.
10. Легкий М. Проза Івана Франка: поезика, естетика, рецепція в критиці : монографія / наук. ред. Є. Нахлік ; ДУ «Інститут Івана Франка НАН України»; Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2021. 608 с.
11. Новиков А. Український театр і драматургія: від найдавніших часів до початку ХХ ст.: монографія. Харків : Харківське історико-філологічне товариство, 2015. 412 с.
12. Староста О. Поетичний універсум Володимира Самійленка: дис. ... д-ра філос: 035 Філологія. Ужгород, 2023. 255 с.
13. Тарнавський М. Нечуваний Нечуй. Реалізм в українській літературі. Київ: Лауріс; Торонто : НТШ в Канаді, 2018. 288 с.
14. Тихолоз Б. Філософська лірика Івана Франка: діалектика поетичної рефлексії : монографія. Львів, 2009. 319 с.
15. Ткаченко В. Історія української літератури другої половини ХІХ – початку ХХ століття : навчальний посібник. Вінниця : Твори, 2021. 168 с.

Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття

1. Гундорова Т. *Femina melancholica*: Стать і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської. Київ: Критика, 2002. 272 с.
2. Денисюк І. Розвиток української малої прози ХІХ – поч. ХХ ст. Львів: Наук.-вид. т-во “Академічний Експрес”, 1999. 280 с..
3. Історія української літератури. Кінець ХІХ – початок ХХ ст.: підручник для студентів вищих навчальних закладів : у 2 кн. Кн. 2 / О. Д. Гнідан [та ін.] ; за заг. ред. О. Д. Гнідан. Київ : Либідь, 2006. 495 с.
4. Історія української літератури у дванадцяти томах. Том 9: Література кінця ХІХ – початку ХХ століття (1890-1910-ті роки) / Наук. ред.: Олександр Брайко, Наталі Шумило. Київ: Наук. думка, 2023. 768 с.
5. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. : у 10 т. Київ: Академія, 2013. Т.3. 472 с.
6. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. : у 10 т. Київ: Академія, 2015. Т.4. 576 с.
7. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. : у 10 т. Київ: Академія, 2013. Т.1. 512 с.

8. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст. : у 10 т. Київ: Академія, 2013. Т.2. 624 с.
9. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Монографія. Київ: Либідь, 1999. 447 с.
10. Павлишин М. Ольга Кобилянська. Прочитання. Київ: Акта, 2008. 356 с.
11. Ткачук О. Наративна перспектива та дистанція в модерністичному дискурсі кінця XIX-початку XX століття. *Слово і час*. 2003. № 11. С.17-20.
12. Ткачук О. Наративні принципи прози Михайла Яцківа. Тернопіль: Медобори, 2013. 276 с.
13. Шумило Н.М. Під знаком національної самобутності. Київ: Задруга, 2003. 354 с.

Історія української літератури першої половини XX століття

1. Біла А. Дискурс футуризму. *Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки*. Київ: Смолоскип, 2006. С. 130–162.
2. Історія української літератури XX – початок XXI століття : У 3 т. / За ред. В. Кузьменка. Київ, 2015. Т.2. 536 с.
3. Історія української літератури : у 12 т. / за заг. ред. В. Дончика. Київ : Наукова думка, 2016. Т. 9. 782 с.
4. Зеров М. Українське письменство XIX століття: Від Куліша до Винниченка. Київ, 2007. 568 с.
5. Калинець І. М. Знане і незнане про Антонича: матеріали до біогр. Богдана Ігоря Антонича / Ігор Калинець; Міжнар. ін-т освіти, культури та зв'язків з діаспорою Нац. унту «Львів. Політехніка». Львів: Друк. куншти, 2011. 276 с.
6. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – початок XXI ст.: підручник: у 10 т. Київ: ВЦ «Академія», 2013. Т.1: У пошуках іманентного сенсу. 512 с.
7. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст. : підручник : У 10 т. К.: ВЦ «Академія», 2013. Т. 4 : У сподіваннях і трагічних зламах. 576 с.
8. Ковалів Ю. Історія української літератури кінець XIX – поч. XXI ст.: у 10 Т. Т.8: Еміграційні колізії письменства / за ред. Ю. І. Коваліва. Київ: Академія, 2021. 592 с.
9. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики : Підручник для філолог. факультетів. Київ, 2016. 360 с.
10. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі: монографія. К.: Видавництво імені С. Павличко «Основи», Видавництво Stretovych, 2024. 632 с.
11. Підодвірна М. І. Прояви упередженості ненадійного наратора у романі В. Домонтовича «Доктор Серафікус». *Studia philological*. 2018. Вип. 10. С. 132-138.
12. Підодвірна М. І. Іронія як конструктивний елемент ненадійної нарації в романах Ґ. Шкурупія та В. Домонтовича. *Південний архів. Філологічні науки: зб. наук. пр.* Вип. 78. Херсон: Херсонський державний університет, 2019. С. 24-29.
13. Підодвірна М. І. Наративні стратегії у романі Ґ. Шкурупія «Двері в день».

Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: зб. наук. праць. Вип. 39. Київ: Національний авіаційний університет, 2019. С. 84-89.

14. Підодвірні М. І. Ненадійна розповідь «роздвоєного» наратора в новелі М.Хвильового «Я (Романтика)». *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки.* Вип. 48. 2019. С. 32-36.

15. Ткачук М.П. Українська література ХХ століття. Тернопіль: Медобори, 2014. 608 с.

16. Шевельов Ю. 3 історії незакінченої війни. Вид. 2-е, переробл. / Упоряд. Оксана Забужко, Лариса Масенко. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 471 с.

Історія української літератури другої половини ХХ століття

1. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст. : навч. посіб. : у 3 т. / за ред. В.І. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2014. Т.2. 536 с.

2. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст.: підручник : у 10 т. Т.7: Випробування репресіями та війною. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 528 с.

3. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – поч. ХХІ ст.: підручник : у 10 т. Т.8: Еміграційні колізії письменства. Київ: ВЦ «Академія», 2021. 592 с.

4. Мокрик Р. Бунт проти імперії. Українські шістдесятники. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. 416 с.

5. Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління. Київ: Смолоскип, 2010.

6. Ткачук М. П. Українська література ХХ століття. Тернопіль: Медобори, 2014. 608 с.

7. Хархун В. Соцреалістичний канон в українській літературі: генеза, розвиток, модифікації. Монографія. Ніжин: ТОВ «Гідромакс», 2009. 508 с.

8. Харчук Р. Сучасна українська проза. Київ, 2008.

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

Сучасна українська мова (лексикологія, фразеологія, лексикографія)

1. Бодик О., Рудакова Т. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 413 с.

2. Демська О. Текстовий корпус: поняття і визначення. *Дивослово.* 2011. № 10. С. 35–37.

3. Калашник В., Колоїз Ж. Повний словник антонімів української мови. Київ: Довіра, 2006. 859 с.

4. Мариненко І. О. Лексикологія української мови: практикум. Київ, 2017. 172 с.

5. Німчук В. «Лексис» Лаврентія Зизанія – перший український друкований словник. URL: <http://litopys.org.ua/zyzlex/zyz01.htm>.
6. Німчук В. Памво Беринда і його «Лексіконъ славеноросскій и именъ Тлъкованіє». URL: <http://litopys.org.ua/berlex/be01.htm>.
7. Новий словник іншомовних слів / уклад. і передм. О. М. Сліпущко. Київ : Аконіт, 2008. 848 с.
8. Словник української мови: у 20 т. / НАН України, Укр. мов.-інформ. фонд. Київ: Наукова думка, 2010–... URL: <https://sum20ua.com/>.
9. Стишов О. Динаміка лексичного складу сучасної української мови. Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб. Біла Церква: «Авторитет», 2019. 198 с.
10. Струганець Л. Чинники розвитку словникового складу літературної мови. *Лексика на перетині наукових парадигм: монографія* / за ред. Л. Струганець. Тернопіль: Осадця Ю. В., 2018. С. 21–26.
11. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А. Мойсієнко, О. Бас-Кононенко, В. Бондаренко та ін. Київ: Знання, 2010. 270 с.
12. Сучасна українська літературна мова: Підручник / А. Грищенко, Л. Мацько, М. Плющ та ін.; за ред. А. Грищенка. 3-тє вид., допов. Київ: Вища школа, 2002. 439 с.
13. Українська мова: енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. Потебні, Ін-т укр. мови; редкол.: В. М. Русанівський. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. Бажана, 2004. 820 с.

Фонетика, фонологія, орфоепія, графіка, орфографія

1. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 368 с.
2. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. К.; Ірпінь, 2003. 876 с.
3. Гонца І. С., Розгон В. В.. Сучасна українська літературна мова: навчально-методичний посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2021. 373 с.
4. Комарова З. І., Розгон В. В. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоепія, графіка, орфографія: навчально-методичний посібник для студентів-філологів вищих навчальних закладів. Умань: ПП Жовтий О. О., 2014. 213 с.
5. Новий український правопис: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 284 с.
6. Мойсієнко А. К. Сучасна українська мова: лексикологія, фонетика: підручник. Київ: Знання, 2013. 340 с.
7. Шевчук С. В., Кабиш О. О., Клименко І. В. Сучасна українська літературна мова: навч. посіб. Київ: Алерта, 2017. 544 с.
8. Український правопис. Київ: Наук. думка, 2019. 392 с.
9. Ющук І. П. Практичний довідник з українського правопису. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 128 с.
10. Зубков М. Г. Українська мова: універсальний довідник. Харків: ВД «Школа», 2004. 496 с.

11. Пентилюк М. І., Іващенко О. В. Українська мова: підручник-комплект. Київ: Ленвіт, 2001. 352 с.
12. Пазяк О. М., Сербенська О. А., Фурдуй М. І., Шевченко Л. Ю. Українська мова. Практикум / 2-ге вид. К.: Либідь, 2001. 384 с.
13. Українська мова. Енциклопедія / вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. 824 с.
14. Фурдуй М. І. Українська мова. Практикум з правопису: навч. посібник / за ред. В. В. Різуна. Київ: Либідь, 2003. 272 с.

Морфеміка і словотвір

1. Бабій І.М. Лісняк Н. І. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка і словотвір: навч. посібн. Вид. 3-тє, переробл. і доп. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2021. 112 с.
2. Бабій І. М., Свистун Н. О. Морфеміка і словотвір сучасної української мови. Самостійна та індивідуальна робота: навчально-методичний посібник для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів. Вид. 2-е, перероб. і доп. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2022. 160 с.
3. Вакарюк Л. О. Українська мова. Морфеміка і словотвір: навч. посібн. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 230 с.
4. Городенська К.Г. Ренормалізація в словотворенні української літературної мови: причини та наслідки. *Українська мова*. 2025. № 2. С. 71-84.
5. Нелюба А. Словотвірні інновації в соціальних зрушеннях і коригуваннях дериваційної термінології. Вибрані праці. Харків: ХІФТ, 2023. 136 с.
6. Соколова С. Динаміка словотворчої норми: ідеальне та реальне. *Українська мова*. 2025. № 2. С. 85-89.
7. Бабій І. М. Морфемний словник. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2024. 246 с.
8. Вакарюк Л. О., Панцьо С.Є. Український словотвір у термінах. Тернопіль, 2008. 260 с.
9. Карпіловська Є. А. Кореневий гніздовий словник української мови. Київ: «Українська енциклопедія» імені М. П. Бажана, 2002. 912 с.
10. Словник афіксальних морфем української мови / [Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А., Карпіловський В.С., Недозим Г.І.]. Київ, 1998. 440 с.
11. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.

Морфологія

1. Бабій І. М., Вільчинська Т. П. Службові частини мови в українській мові: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 96 с.
2. Бабій І. М., Вільчинська Т. П. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: навчальний посібник. 3-є вид., перероб. і доп. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. 184 с.
3. Вихованець І. Р., Городенська К. Г.. Теоретична морфологія української мови. Київ: Пульсари, 2004. 398 с.
4. Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник. Київ : Академія,

2004. 336 с.

5. Кучеренко І. К. Теоретичні питання граматики української мови: Морфологія. 2-е вид., уточнене й доповнене. Вінниця: Поділля – 2000, 2003.

6. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис: підручник / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. Київ: Знання, 2010. 374 с.

7. Сучасна українська літературна мова: підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; за ред. М. Я. Плющ. Київ: Вища школа, 2003. 430 с.

8. Українська мова: енциклопедія / голова ред. кол. В. М. Русанівський. 2-е вид., випр. і доп. Київ: «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

Синтаксис і пунктуація

1. Бабій І. М., Свистун Н. О. Синтаксис сучасної української літературної мови: самостійна та індивідуальна робота. Словосполучення. Просте речення. Просте ускладнене речення: навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. 192 с.

2. Бабій І. М., Свистун Н. О. Синтаксис складного речення і пунктуація. Самостійна та індивідуальна робота (для очного та дистанційного навчання): навчально-методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2024. 200 с.

3. Бевзенко С. П. Литвин Л. П., Семеренко Г. В. Сучасна українська мова. Синтаксис : Навч. посіб. Київ: Вища школа, 2005. 270 с.

4. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2010. 384 с.

5. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : підруч. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Академія, 2010. 408 с.

6. Ожоган В. Синтаксис української мови: навч. посіб. Київ: Освіта України, 2009. 332 с.

7. Сучасна українська літературна мова : Морфологія. Синтаксис: підручник / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. Київ: Знання, 2010. 374 с.

8. Сучасна українська літературна мова : підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; за ред. М. Я. Плющ. Київ: Вища школа, 2003. 430 с.

Стилістика української мови

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів, 2003. 432 с.

2. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови. Тернопіль: Підручники і посібники, 2011. 257 с.

3. Волкотруб Г. Й. Стилістика ділової мови: навчальний посібник. Київ: МАУП, 2002. 208 с.

4. Дудик П. С. Стилістика української мови: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2005. 368 с.

5. Єрмоленко С. Я. Лінгвостилістика: основні поняття, напрями й методи дослідження. Мовознавство. 2005. Т. 3. Вип. 4. С. 112–125.

6. Капелюшний А. Практична стилістика української літературної мови. Львів: ПАІС, 2007. 400 с.
7. Колоїз Ж. В. Науковий стиль української мови: практикум. Кривий Ріг: КДПУ, 2018. 132 с.
8. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 423 с.
9. Кравець Л. В. Стилiстика української мови: практикум / за ред. Л. І. Мацько. Київ: Вища школа, 2004. 199 с.
10. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилiстика української мови: підручник. Київ: Вища школа, 2003. 462 с.
11. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
12. Пономарів О.Д. Стилiстика сучасної української мови. Тернопіль: навчальна книга «Богдан», 2000. 248 с.
13. Струганець Л. В., Олійник Т. С., Гоца Н. М. Українсько-англійський та англо-український словник термінів культури мови і стилістики. Тернопіль, 2012. 124 с.
14. Шевченко Л.І. Стилiстика української літературної мови: функціональна діагностика тексту: навчальний посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2012. 285 с.

Культура української мови

1. Ажнюк Б. М. Мовна політика: Україна і світ: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 420 с.
2. Брус М. П. Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування: монографія. Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. 440 с.
3. Вплив суспільних змін на розвиток української мови / Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк, Н. Ф. Клименко, В. І. Критська, Т. К. Пуздирєва, Ю. В. Романюк; відп. ред. Є. А. Карпіловська. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 444 с.
4. Данилевська О. М. Українська мова в українській школі на початку ХХІ століття: соціолінгвістичні нариси: монографія. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 364 с.
5. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». 2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.
6. Культура мови: від теорії до практики: монографія / Л. Струганець, О. Бобесюк, О. Веремчук та ін.; за ред. Л. Струганець. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2015. 220 с.
7. Літературна норма і мовна практика: монографія / за ред. С.Я. Єрмоленко. Ніжин: ТОВ Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. 320 с.
8. Синявський О. Норми української літературної мови. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 368 с. (Репринт)
9. Струганець Л. В. Культура мови. Модульний курс: навчальний посібник. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2012. 195 с.

10. Струганець Л. В., Ленько О. Українська мова в національному телеєфірі: моніторинг реалізації комунікативних ознак: монографія. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2019. 120 с.
11. Струганець Л. В. Мовнокомунікативна компетентність учителя-лідера: навчальний посібник. Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с.
12. Струганець Л. В., Олійник Т. С., Гоца Н. М. Українсько-англійський та англо-український словник термінів культури мови і стилістики. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2012. 124 с.
13. Український етномовний континуум в умовах війни Росії проти України: монографія / відп. редактор С. О. Соколова, техн. редактор І. І. Брага. Київ: Інститут української мови НАН України, 2024. 366 с. [Електронне видання]. URL: <https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/Etnomovnyj-kontynuum.pdf>
14. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 392 с.

Історія української літературної мови

1. Баденкова В. М. Історія української літературної мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв, 2017. 148 с.
2. Голоюх Л. В. Історія української літературної мови : для студентів факультету філології та журналістики спеціальність 035 «Філологія» освітньо-професійна програма «Українська мова та література. Світова література»: навчальний посібник. Луцьк: Надстир'я, 2021. 138 с.
3. Зінченко С. В., Коваленко В. Г., Шевченко С. П. Історія української літературної мови: навчально-методичний посібник. Ч. 2: Літературно-писемна мова Київської Русі (X–XIV ст.); Стара українська літературна мова (XIV–XVIII ст.). Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2007. 111 с.
4. Коваленко В. Г., Шевченко С. П. Історія української літературної мови: навчально-методичний посібник. Ч. 1: Вступ. Літературна мова XX століття. Ніжин: НПУ, 2005. 61 с.
5. Миколенко Т.М. Матеріали до вивчення історії української літературної мови. Вступ: посібник для студентів філологічних акултетів. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. 48 с.
6. Ніка О. І. Історія української літературної мови: посібник. 2-е вид, доп. і перероб. Київ: Освіта України, 2014. 335 с.
7. Огієнко І. Історія української літературної мови / упоряд., авт. іст.-біогр. нарису і прим. М. Тимошик. Київ: Наша культура і наука, 2001. 440 с.
8. Русанівський В. М. Історія української літературної мови: підруч. для студ. гуманітарних спец. вищ. навч. закладів. Київ: АртЕк, 2001. 392 с.

Методика навчання української мови

1. Глазова О. Навчання діалогічного мовлення. *Дивослово*. 2003. № 1. С. 31–33.
2. Дерев'янко Л. Вивчаємо фразеологізми. *Українська мова та література*. 2000. № 5. С. 9–12.
3. Мельничайко В. Я. Види мовного розбору [довідник] Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. 144 с.

4. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах / за ред. М. І. Пентилюк. Київ : Ленвіт, 2000. 264 с.
5. Палихата Е. Я. Дидактичний текст у методиці навчання української мови : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Осадца Ю. В. 2018. 207 с.
6. Палихата Е. Я. Елементи практичної риторики : посібник для вчителів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2002. 88 с.
7. Палихата Е. Я. Культура діалогічного мовленнєвого спілкування. 5–9 класи : навчальний посібник для учнів. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. 104 с.
8. Палихата Е. Я. Методика навчання української мови: навчально-методичний посібник. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2019. 207 с.
9. Палихата Е. Я. Методика навчання українського усного діалогічного мовлення : монографія. Тернопіль : ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2002. 272 с.
10. Палихата Е. Я. Навчання діалогічного мовленнєвого спілкування учнів 5-9 класів: посібник для вчителів. Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2002. 143 с.
11. Палихата Е. Я. Основи діалогічного спілкування: навчально-методичний посібник. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2021. 168 с.
12. Палихата Е. Я. Основи естетичної культури діалогічного спілкування : монографія. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2021. 184 с.
13. Палихата Е. Я. Поурочна риторизація навчального процесу з української мови в умовах загальноосвітньої школи. Стратегічні напрями розвитку сучасної лінгводидактики : монографія : монографія / за ред.. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. С. 154–162.
14. Палихата Е. Я. Самостійна робота як метод навчання української мови. *Теоретична і дидактична філологія. Збірник наукових праць. Випуск 5*. Київ : Міленіум, 2008. С. 253–262.
15. Палихата Е. Я. Співвідношення системи вправ з етапами уроку вивчення нового матеріалу. *Наукові записки ТНПУ. Серія : Педагогіка*. 2007. № 5. С. 69–73.
16. Палихата Е. Я. Уроки української мови. Класифікація, типи, структура: навчально-методичний посібник. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. 100 с.

Методика навчання української літератури

1. Базиль Л. Методичні пошуки академіка О. Білецького. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. №8. С. 11-14.
2. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. Затверджений 14 січня 2004 р. Каб. Мін. України. *Освіта України*. 2004. 20 січня (№5). С. 1-3; *Дивослово*. 2004. №3. С.76-80.
3. Куцевол О. Методика літератури – наука, заснована на творчості. *Дивослово*. 2006. №3. С.19-24.
4. Лісовський А. М. Етюди з методики викладання літератури. Київ: Ленвіт, 2013. 105 с.
5. Наукові основи методики літератури / За ред. Н. Й. Волошиної. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.

6. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ: Ленвіт, 2000. 384 с.
7. Пультер С.О., Лісовський А.М. Методика викладання української літератури в середній школі. Житомир: Полісся, 2000. 164 с.
8. Пультер С., Лісовський А. Методика викладання української Тернопіль: Підручники і посібники, 2014. 144 с.
9. 10.Ситченко А.Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навч. посіб. для студентів-філологів. Київ: Ленвіт, 2011. 291 с.
10. Слижук О.А. Розвиток читацьких інтересів підлітків у процесі вивчення світової та української літератури в школі. Література. Діти. Час: Вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. 2013. № 4. С. 259–261.
11. Степанишин Б. Дума про школу: Літературна освіта й естетичне виховання учнів 5-12 класів загальноосвітньої школи. Рівне: «Формат - А», 2004. 248 с.
12. Токмань Г.В. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. Київ: Міленіум, 2002. 320 с.
13. Токмань Г.Л. Екзистенціально-діалогічне прочитання художнього тексту: Вибрані студії. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2016. 336 с.
14. Токмань Г.Л. Методика навчання української та зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ: Міленіум, 2019. 110 с.
15. Фасоля А.М. Читацька компетентність: що формуємо, що і як перевіряємо й оцінюємо. *Дивослово*. 2017. № 9 (726). С. 8–15.
16. Халін В. Взаємозв'язок сприймання та аналізу епічного твору. *Українська мова і література в школі*. 2006. №6. С.27-29.
17. Яценко Т.О. Розвиток читацької компетентності учнів ліцею у контексті нової парадигми шкільної літературної освіти. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2019. № 3 (326). С. 194–202.
18. Яценко Т.О. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія. Київ: Педагогічна думка, 2016. 360 с.

Методика навчання зарубіжної літератури

1. Грицак Н. Р., Гудз М.С. Шкільний підручник з української літератури для 5 класу НУШ як засіб формування медіаграмотності учнів. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип.69. Т.2. С. 195–201 DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/69-2-32> http://www.aphn-journal.in.ua/archive/69_2023/part_2/32.pdf
2. Грицак Н.Р. Читання художньої книги крізь призму реалій війни. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. XI Волошинські читання: зб.

матеріалів всеукраїнської науковопрактичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2023. С.65–69

3. Грицак Н. Р. Формування стресостійкості особистості учнів під час читання художньої книги в умовах сьогодення. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство. XII Волошинські читання: зб. матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2024. С. 66–72 <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/ZBIRNYK-MATERIALIV-Voloshynski-chytannia-2024.pdf>

4. Клименко Ж.В. Формування уявлення учнів про історичну місію українського перекладацтва. Всесвітня література в школах України. 2021. №1 (475). С. 2–9.

5. Клименко Ж.В. Формування уявлення учнів про українську перекладацьку школу: націєтвірний вимір. Теорія і технологія іншомовної освіти: матеріали VI (X) Міжнародної науково-практичної конференції 30 жовтня 2024 р. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. URL: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/985faf7a-bf5a-484c-b92e-0a8f20bb59b5/content>

6. Мацевко-Бекерська Л.В. Методика викладання світової літератури: навчально-методичний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 320 с.

7. Токмань Г.Л. Методика навчання української та зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ: Міленіум, 2019. 110 с.

8. Сафарян С.І. Компаративний аналіз творів української та зарубіжної класики як засіб формування національних і загальнолюдських духовних цінностей учнів. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки. 2017. № 2. С. 402–406.

9. Ціко І.Г. Формування етнокультурної компетентності учнів у процесі вивчення зарубіжної літератури в контексті становлення автентичної моделі літературної освіти. Всесвітня література в школах України. 2016. № 10. С. 2–7.

10. Ягнич М., Грицак Н. Шкільний підручник з української літератури як інструмент формування культурної компетентності учнів. Нова педагогічна думка. 2025. № 2 (122). С. 76–81.

11. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі. Навчальний посібник. 2-ге вид., випр. та уточн. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 280 с.

12. Островська Г.О. Формування професійної готовності майбутніх учителів зарубіжної літератури до вивчення біографії письменників у загальноосвітній школі: монографія. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2017. 472 с.

13. Клименко Ж.В. Як запобігти ретравматизації школярів, викладаючи літературу? Тенденції і перспективи вивчення літератури у середній і вищій школах: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 15 грудня 2022 року / за заг. ред. Н.Р. Грицак. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. С. 11–18.

14. Шалагінов Б.Б. Компаративістика як складова шкільної літературної освіти. Всесвітня література в школах України. 2014. № 2. С. 7–11.

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Історія зарубіжної літератури (Антична література)

1. Антична література. Миронова В. М., Михайлова О. Г., Мегела І. П. та ін.: Навч. посіб. Київ: Либідь, 2005. 488 с.
2. Антична література. Греція, Рим. Хрестоматія. Упор. Михед Т. В., Якубіна Ю. В. Київ: Центр навч. літ., 2006. 864 с.
3. Антична міфологія. Культура і традиції. Пер. з франц. Київ: Махаон-Україна, 2005. 262 с.
4. Давня римська поезія в українських перекладах і переспівах: Хрестоматія. Укл. В. Маслюк. Львів: Світ, 2000. 328 с.
5. Літературознавчий словник-довідник. За ред. Гром'яка Р. Т., Коваліва Ю. І., Теремка В. І. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.
6. Літературознавча енциклопедія. У 2-х т. Автор-укладач Ковалів Ю. І. Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с.
7. Мегела І. Історія давньогрецької літератури. Курс лекцій. Київ, 2007. 340 с.
8. Пащенко В. І., Пащенко Н. І. Антична література. Підручник. Київ: Либідь, 2004. 718 с.
9. Султанов Ю. І. У світі античної літератури. Київ: Ранок, Веста, 2002. 112 с.

Історія зарубіжної літератури

Середньовіччя, Ренесансу, XVII–XVIII ст.

1. Безруков А. В. Історія зарубіжної літератури: від античності до початку XIX ст. : навч. посіб. для студентів філол. спец. ЗВО. Дніпро : ФОП Касян-Шаїнський, 2021. 165 с.
2. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
3. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII століття : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2007. 292 с.
4. Естетика. Поетика: навч. посіб. / І. В. Козлик. Івано-Франківськ: Симфонія Форте, 2011. 343 с.
5. Література Середньовіччя: посібник для вчителя / З.В. Кирилюк. Харків: Ранок, 2003. 176 с.
6. Рубанова Г. Л. Історія світової літератури. Західноєвропейське середньовіччя (III–XIV ст.). Львів : ПАІС, 2004. 144 с.
7. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: Іст.-естет. нарис. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 360 с.
8. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури:

Історія зарубіжної літератури XIX ст.

1. Анненкова О.С. Зарубіжна література XIX ст.: європейська реалістична проза 1830-1880 рр. К.: Знання України, 2006. 438 с.
2. Безруков А. В. Історія зарубіжної літератури: від античності до початку XIX ст. : навч. посіб. для студентів філол. спец. ЗВО. Дніпро : ФОП Касян-Шаїнський, 2021. 165 с.
3. Галич О.А., Назарець В.М., Васильєв Є.М. Теорія літератури. К.: Либідь, 2001. 488 с.
4. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття: навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.]. К.: Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
5. Іванишин В.П. Нариси з теорії літератури: навчальний посібник К.: ВЦ «Академія», 2010. 256 с.
6. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
7. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. / Автор-укладач Ю.І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007.
8. Наливайко Д.С., Шахова К.С. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму: підручник. Тернопіль, Навчальна книга – Богдан, 2001. 416 с.
9. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. 448 с.

Історія зарубіжної літератури доби Модернізму

1. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. За ред. М.Зубрицької. Вид. 2-е, доповнене. Львів: Літопис, 2002. 832 с.
2. Бовсунівська Т.В. Основи теорії літературних жанрів. Київ: Видавничо-поліграф. центр «Київський університет», 2008. 519 с.
3. Давиденко Й.Г., Стрельчук Г.Н., Гричаник Н.І. Історія зарубіжної літератури XX століття. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 504 с.
4. Денисова Т.І. Історія американської літератури XX століття. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
5. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. За ред Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2006. Т.1. А-К. 824 с. Т.2 Л-Я. 864 с.
6. Історія зарубіжної літератури XX ст. Навчальний посібник. В.І. Кузьменко, О.О. Гарачковська, М.В. Кузьменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 496 с. (Серія Альма-матер»).
7. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
8. Літературознавчий словник-довідник. За ред. Гром'яка Р. Т., Коваліва Ю. І., Теремка В. І. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.

9. Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. Автор-укладач Ковалів Ю. І. Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с.

10. Понкевич О. Нація – нарація в іспанській літературі доби модернізму. Монографія. Київ: Пед.преса, 2007. 256 с.

11. Співак Г.Ч. В інших світах. Пер. з анг. Київ: Вид. дім «Всесвіт». 2006. 480 с.

Історія зарубіжної літератури II половини XX ст. – початку XXI ст.

1. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. За ред. М.Зубрицької. Вид. 2-е, доповнене. Львів: Літопис, 2002. 832 с.

2. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія. Пер. з англ. О.Погинайко; Наук. ред. Р.Семків. Київ: Смолоскип, 2008. 360 с.

3. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох. Київ: Факт, 2007. 720 с.

4. Висоцька Н. Єдність множинного. Американська література кінця XX – початку XXI століть у контексті культурного плюралізму. Київ: Вид центр КНЛУ, 2010. 456 с.

5. Давиденко Й.Г., Стрельчук Г.Н., Гричаник Н.І. Історія зарубіжної літератури XX століття. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 504 с.

6. Денисова Т.І. Історія американської літератури XX століття. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.

7. Енциклопедія постмодернізму. За ред. Ч.Вінквіста та В.Тейлора; Пер. з англ. В.Шовкун; Наук. ред. О.Шевченко. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.

8. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т.1. А-К. За ред Н.Михальської та Б. Щавурського . Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2006. 824 с.

9. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Л-Я За ред Н.Михальської та Б. Щавурського . Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2006. 864 с.

10. Історія зарубіжної літератури XX ст. Навчальний посібник. В.І.Кузьменко, О.О.Гарачковська, М.В.Кузьменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 496 с. (Серія «Альма-матер»).

11. Лімборський І. Світова література і глобалізація. Черкаси: Брама-Україна, 2011. 190 с.

12. Пахаренко В. Основи теорії літератури. Київ: Генеза, 2009. С. 139– 269.